

Liikenne- ja viestintäministeriö
kirjaamo@lvm.fi

Lausuntopyyntö LVM 004:00/2010, 9.4.2010

Televiestintäpaketin implementointi

Viestinnän Keskusliitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa Unionin oikeuden televiestintäpaketin implementointia koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta viestintämarkkinalain ym. lakien muuttamisesta. Näkemyksenään liitto esittää seuraavaa:

Pääviestit

1. Puitedirektiivissä jäsenvaltioille annetut mahdollisuudet poiketa tekniikka- ja palveluriippumattomuuden periaatteista taajuuksien käytöstä määrättäessä ovat tarpeen tiedotusvälineiden moniarvoisuuden ja yleisön sananvapauden edistämiseksi.
2. Mahdollisuus poiketa palveluriippumattomuudesta tulisi vastaavien tekniikkariippumattomuutta koskevien poikkeuksien tavoin kirjata radio- ja telelaitteista annetun lain 6 ja 6 b §:iin.
3. Esitysluonnoksen sähköisen viestinnän tietosuojalain 7 §:ää koskevissa perusteluissa on otettu asianmukaisesti huomioon edellytykset käyttää verkkopalveluiden toiminnalle välttämättömiä evästeitä.

Mahdollisuudet poiketa tekniikka- ja palveluriippumattomuuden periaatteesta

Unionin puitedirektiivin (2002/21/EY; sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen yhteisestä sääntelyjärjestelmästä annettu direktiivi) uuden 9 artiklan 3 ja 4 kohdassa säädetään tekniikka- ja palveluriippumattomuuden periaatteista ja jäsenvaltioiden mahdollisuuksista tarvittaessa poiketa niistä.

9 artiklan 3 kohdassa *tekniikkariippumattomuudesta* säädetään seuraavaa (kursivointi lisätty):

Jollei toisessa alakohdassa toisin säädetä, jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisissa radiotaajuussuunnitelmissa yhteisön oikeuden mukaisesti sähköisille viestintäpalveluille avoimiksi julistetuilla *taajuusalueilla voidaan käyttää kaiken tyyppistä sähköisissä viestintäpalveluissa käytettävää teknologiaa*. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin määrätä sähköisiin viestintäpalveluihin käytettäviä radioverkko- tai langattoman liityntäteknologian tyyppejä koskevia oikeasuhteisia ja syrjimättömiä rajoituksia, silloin kun se on tarpeen haitallisten häiriöiden välttämiseksi, yleisön

suojelemiseksi sähkömagneettisilta kentiltä, palvelun teknisen laadun varmistamiseksi, taajuuksien mahdollisimman laajan yhteiskäytön varmistamiseksi, taajuuksien tehokkaan käytön varmistamiseksi, tai yleisen edun mukaisten tavoitteiden saavuttamisen varmistamiseksi 4 kohdan mukaisesti.

Samanaikaisesti 4 kohdassa säädetään *palveluriippumattomuudesta* seuraavaa (kursivoinnit lisätty):

Jollei toisessa alakohdassa toisin säädetä, jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisissa radiotaajuussuunnitelmissa yhteisön oikeuden mukaisesti sähköisille viestintäpalveluille avoimiksi julistetuilla *taajuusalueilla voidaan tarjota kaiken tyyppisiä sähköisiä viestintäpalveluja*. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin määrätä tarjottavien sähköisten viestintäpalvelujen tyyppisiä koskevia oikeasuhteisia ja syrjimättömiä rajoituksia, tarvittaessa myös ITU:n radio-ohjesääntöjen mukaisen vaatimuksen täyttämiseksi. Toimenpiteet, jotka edellyttävät sähköisen viestintäpalvelun tarjoamista tietyllä sähköisillä viestintäpalveluille avoimella taajuusalueella, on perusteltava, jotta voidaan varmistaa jäsenvaltioiden yhteisön lainsäädännön mukaisesti määrittelemän yleisen edun mukaisen tavoitteen saavuttaminen. Näihin kuuluvat esimerkiksi: elämän turvallisuuden takaaminen, sosiaalisen, alueellisen tai maantieteellisen yhteenkuuluvuuden edistäminen, taajuuksien tehottoman käytön välttäminen tai kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden ja *tiedotusvälineiden moniarvoisuuden edistäminen*.

Tekniikkariippumattomuuden ja palveluriippumattomuuden käsitteet on direktiivissä eroteltu edellä esitetyllä tavalla selkeästi toisistaan. Tiedotusvälineiden moniarvoisuuden edistäminen voi tapauskohtaisesti edellyttää poikkeamista kummasta tahansa periaatteesta, mutta keskeisemmin moniarvoisuuden turvaamisen voidaan arvioida liittyvän nimenomaan poikkeuksiin taajuusalueen käytön palveluriippumattomuudesta, jonka yhteydessä se on myös direktiivissä erikseen mainittu. Mahdollisuus poiketa tekniikkariippumattomuudesta ei kaikissa tapauksissa ole riittävää moniarvoisuuden turvaamiseksi, koska moniarvoisuudessa on kyse paitsi taajuuksilla käytetyn tekniikan, myös taajuuksilla tarjottavien palvelujen sisällöstä.

Tiedotusvälineiden moniarvoisuuden turvaaminen on katsottu osaksi sananvapauden perus- ja ihmisoikeussuojaa mm. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisukäytännössä. Yleisöllä on sananvapauden perustuva oikeus vastaanottaa moniarvoista viestintää. Tiedotusvälineiden vapaus ja moniarvoisuus on myös kirjattu perusoikeutena Euroopan unionin perusoikeuskirjan 11 artiklaan.

Puitedirektiivin täysharmonisoivat säännökset ohjaavat osaltaan kansallisen lainsäädännön tulkintaa. Hallituksen esitysluonnoksen perusteluissa poikkeamismahdollisuudet on myös tuotu esiin direktiivin tarkoittamalla tavalla niin tekniikkariippumattomuuden kuin palveluriippumattomuudenkin näkökulmasta (s. 100 – 102). Luonnoksessa ehdotetuissa lakimuutoksissa kuitenkin vain tekniikkariippumattomuutta koskeva poikkeamismahdollisuus ehdotetaan kirjattavaksi lakiin. Hyvän sääntelyn periaatteiden mukaista olisi säätää myös palveluriippumattomuutta koskevasta poikkeamismahdollisuudesta.

Palveluriippumattomuutta koskevien poikkeusedellytysten kirjaaminen lakiin

Palveluriippumattomuutta koskevat poikkeusedellytykset voidaan kirjata radiotaajuuksista ja telelaitteista annettuun lakiin tekniikkariippumattomuutta koskevien poikkeusedellytysten

tavoin esimerkiksi seuraavasti (täydennysehdotukset luonnoksessa esitettyihin säännöksiin kursivoitu):

6 §:n 2 momentti:

Valtioneuvosto voi 1 momentissa tarkoitetussa asetuksessa poiketa verkko- ja viestintäpalvelujen tekniikkariippumattomuudesta haitallisten häiriöiden välttämiseksi, yleisön suojaamiseksi sähkömagneettisilta kentiltä, palvelun teknisen laadun, taajuuksien yhteiskäytön tai yleisen edun tavoitteiden saavuttamisen varmistamiseksi. *Valtioneuvosto voi 1 momentissa tarkoitetussa asetuksessa poiketa verkko- ja viestintäpalvelujen palveluriippumattomuudesta elämän turvallisuuden takaamiseksi, sosiaalisen, alueellisen tai maantieteellisen yhteenkuuluvuuden edistämiseksi, taajuuksien tehottoman käytön välttämiseksi, kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden ja tiedotusvälineiden moniarvoisuuden edistämiseksi tai muiden yleisen edun mukaisten tavoitteiden saavuttamisen varmistamiseksi.*

6 b §:n 2 momentti:

Viestintävirasto voi 1 momentissa tarkoitetussa määräyksessä poiketa verkko- ja viestintäpalvelujen tekniikkariippumattomuudesta haitallisten häiriöiden välttämiseksi, yleisön suojaamiseksi sähkömagneettisilta kentiltä, palvelun teknisen laadun, taajuuksien yhteiskäytön tai yleisen edun tavoitteiden saavuttamisen varmistamiseksi. *Viestintävirasto voi 1 momentissa tarkoitetussa määräyksessä poiketa verkko- ja viestintäpalvelujen palveluriippumattomuudesta elämän turvallisuuden takaamiseksi, sosiaalisen, alueellisen tai maantieteellisen yhteenkuuluvuuden edistämiseksi, taajuuksien tehottoman käytön välttämiseksi, kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden ja tiedotusvälineiden moniarvoisuuden edistämiseksi tai muiden yleisen edun mukaisten tavoitteiden saavuttamisen varmistamiseksi.*

Sähköisen viestinnän tietosuojalain 7 §

Luonnoksessa ehdotetaan sähköisen viestinnän tietosuojalain 7 §:ssä säädettäväksi, että palvelun käyttöä kuvaavien tietojen tallentaminen käyttäjän päätelaitteelle edellyttäisi käyttäjän suostumusta (s. 104 – 105). Ehdotetun 2 momentin mukaan palvelun tarjoajan ei kuitenkaan tarvitsisi informoida käyttäjää tai pyytää tältä suostumusta, jos tekninen tallennus tai tietojen käyttäminen on välttämätön edellytys viestinnän välittämiseksi viestintäverkoissa tai välttämätöntä palvelun tarjoajalle sellaisen palvelun tarjoamiseksi jota tilaaja tai käyttäjä on nimenomaisesti pyytänyt. Luonnoksen perustelut saman pykälän 1 momentin osalta vastaavat direktiivin tarkoitusta mahdollistaa suostumuksen antaminen käyttäjäystävällisessä ja palvelujen toimivuuden kannalta käyttökelpoisessa muodossa.

Kuten luonnoksessa todetaan, evästeet ovat useissa tietoyhteiskunnan palveluissa välttämättömiä sen takaamiseksi, että palvelu on turvallinen, tehokas ja käyttäjäystävällinen. Sähköisten joukkoviestintäpalveluiden kannalta evästeiden käytön edellytysten turvaaminen luonnoksessa esitetyllä tavalla on erityisen tärkeää. Laadukkaan toimitetun sisällön verkkojakelu rahoitetaan tyypillisesti mainonnalla, jonka toimivuus on vastaavasti edellytys hyvän viestintätarjonnan olemassaololle. Evästeiden käyttö mainonnan mittaamisessa ja

kohdentamisessa on työkalu, jolla voidaan parantaa sekä toimitetun verkkoviestinnän taloudellisia toimintaedellytyksiä että palvelun arvoa käyttäjän kannalta.

Koska kilpailu verkkopalveluissa on usein kansainvälistä, direktiivin implementoinnissa tulee huolehtia siitä, ettei kotimaahan sijoittuneiden toimijoiden kilpailukykyä vaaranneta asettamalla näille direktiivin tarkoitusta ankarampia rajoituksia.

Viestinnän Keskusliitto ry

Håkan Gabrielsson
toimitusjohtaja

Viestinnän Keskusliitto on joukkoviestintäalan ja graafisen teollisuuden kattojärjestö, joka edistää toimialan yleisiä toimintaedellytyksiä tavoitteenaan turvata monipuoliset viestintäpalvelut suomalaisille. Viestinnän Keskusliitto edustaa noin 800 yritystä ja yhteisöä, jotka työllistävät noin 24.000 henkilöä. Edustettujen yritysten osuus joukkoviestintämarkkinoista on noin 80 %. Keskusliiton jäseniä ovat Aikakauslehtien Liitto, Graafinen Teollisuus, Sanomalehtien Liitto, Suomen Kustannusyhdistys, Suomen Radioiden Liitto ja Suomen Televisioiden Liitto.

Lisätietoja lausuntoon liittyen antavat tarvittaessa:

Håkan Gabrielsson
toimitusjohtaja
hakan.gabrielsson@vkl.fi
puhelin 09 2287 7304
matkapuhelin 050 558 1048

Mikko Hoikka
lakimies, OTT
mikko.hoikka@vkl.fi
puhelin 09 2287 7229
matkapuhelin 040 186 3503